



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs**

**Escobar y Mendoza, Antonio de**

**Lvgdvni, 1659**

Cap. I. Quid, & quotuplex vsura.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-41066**

quo redditur: etiam si reddatur in loco, vbi plus valet, aut tempore, quo plus valet, repetatur; quando scilicet non est tempus redditioni præfixum. At mutuata pecuniâ debet recipi valor temporis, quo data est, scilicet tot nummi, quot v.g. aureus acceptus tunc valebat. Porro pactum de recipiendo pro frumento quantum valet tempore, quo datur, est non mutui, sed venditionis. *Lessius* addit, si certum est, vel probabilius rem tempore traditionis valituram pluris quam modo valeat, non posse te obligare ad parem mensuram reddendam, sed ad eam tantum, quæ adæquat pretium rei à te tradita. Posse autem te id facere, si dubium sit vtrum valebit pluris, an minoris; quin & maiorem te posse exigere, si certum, vel saltem probabilius valiturum minoris. Plura mox Vberior Exam. sequenti sermo redibit.



EXAMEN V.

De Iustitia & iure, circa eandem materiam de contractibus Gratuitis, nempe de Vsurâ ex mutui contractu.

CAPVT PRIMVM.

Quid, & quotuplex Vsurâ?

1. *Vidnam est Vsurâ?* Lucrum proveniens ex mutuo, vi mutui. Ob amicitiam enim vel gratitudinem mutuo dare non est vsurâ, nec etiam ob turpem amicitiam, nec vt solvatur debitum. Porro hæreticus esset dicere Vsuram non esse peccatum. Iure naturali prohibita quidem est: in veteri lege permilla in recompensationem bonorum, quæ iuste poterant Iudæi à Gentibus vicinis auferre: in nouo Testamento iure diuino prohibetur: & quamuis iure ciuili permilla fuerit, iure tamen Canonico prohibita est.

2. *Quotuplex vsurâ?* Triplex. Prima distinguitur in Particionalem, & Exactionalem. Secunda in formalem siue apertam, & virtualem, siue palliatam. Tertia in Realem, & Mentalem. Realis quidem est lucrum, quod accipitur ex pacto expresso, vel tacito; Mentalis, lucrum ex mutuo absque expresso, vel tacito pacto.

Bb 2

3: Intenditur

3. Intenditur (ut de usura mentali ordiamur) *lucrum ex mutuo tanquam debitum ex iustitia: est ne usura?* Ita planè: tanquam ex benevolentia, seu gratitudine, nequaquam. *Procedit ex mutuo immediatè lucrum intendere non licet nec principaliter, nec minùs principaliter: at verò lucrum intermedia benevolentia, non est usura.*

4. *Datur à mutuuario lucrum, ad quod mutuarius lucrum excitavit, ad remunerationem lucri: num sit usura?* *Reactor cum Fallitio periculosam rem esse. Si tamen solum intendat mutuans lucrum ex liberalitate mutuarii, non est usura.*

5. *Venio ad usuram Realem, ac primò expende, quæ, quidnam sentiendum de pactis in mutuo ratione ipsius actionis mutuarii.* Hæ regulæ seruandæ sunt. 1. Obligaciones, quæ à mutuatore requiruntur pro assecuratione rei mutuatæ, nec continent lucrum, licitæ sunt. 2. *Vbi interuenit mutuum lucrum ex illo, & pactum illud recipiendi ex mutuo, ubi est usura formalis.* 3. Pacta obligantia, ex iustitia ad dandum aliquid pecunia æstimabile ultra sortem, ex vi mutui, sunt illicita. Hinc pactum, ut mutuarius teneatur facere aliquid quem contractum cum mutuante, vel præstare munus à lingua, ab obsequio, à manu, vel facere aliquid turpe pretio æstimabile: vel dare officium, priuilegium, exemptionem ab aliquo onere, vel ut dimidium recipiat in mercibus, vel ut tempore messis reddat triticum pretio currenti, & similia, vitiosa sunt. 4. Pactum ut remittatur iniuria licitum est, quando iniusta vindicta exigeretur: secus si iusta: sicut etiam illicitum, ut remittat pœnam à iudice, ob iniuriam, imponendam. 5. Idem affirmo de pacto ut remutuet, vel emat in officium mutuantis, nisi inducatur tantum obligatio gratitudinis, vel pactum fiat, ut reddatur mutuum, quando desinet officium frequentare. 6. Idem etiam de pacto ut conferat officium, vel beneficium; si enim inducat solam obligationem ex amicitia, vel gratitudine, licitum est; secus si ex iustitia obligationem addat. 7. Pactum, ut restituatur in eadem mensura, etiam si pretium creuerit, licitum est, quando æquè dubium erat, si probabilius autem erat, quod plus valiturum, non licet, nisi eò usque fuisset seruaturus: si probabilius quod minus, exigere etiam potest.

6. *Quid dicendum de Pactis in mutuo ratione damni emergentis, aut lucri cessantis? Damnum emergens quidnam est detrimentum, quod quis patitur in rebus, quas habet, & quæ ipsi debentur, idque ob mutuum alteri factum.*

mutuo

plex est, Immediatum, & Mediatum: Intrinsecum, & Extrinsecum.

7. *Potest ne solui aliquid ultra sortem vi damni emergentis?* Potest planè, siue cogatur mutuare, siue sponte det, siue sit in mora mutuatarius, siue non sit.

8. *Quanam, ut iuste fiat, conditiones requiruntur?* Tres. Prima, ut mutuum sit verè causa damni. Secunda, ut de illo mutuatarius moneatur. Tertia, ut relinquatur in sua potestate facere pactum de periculo damni, vel de damno. *Licitum ne pactum, ut solvatur lucrum, si suo tempore mutuum non fuerit restitutum?* Licitum est.

9. *Quid est lucrum cessans?* Utilitas vel æstimatio utilitatis acquirendæ, si mutuum factum non esset. Pactumque de eo est licitum modò adsint hæ conditiones: ut mutuum sit verè causa cessationis lucri: ut exigatur tantum, quantum valet illa spes lucri, deductis expensis: ut convenienti tempore exigatur, non autem statim dato mutuo; nisi in casu Examine 4. appposito.

10. *Tenetur ne mutuatarius ante moram ad damnum emergens, aut lucrum cessans?* Minimè, nisi pactum fiat; post moram autem ad utrumque tenetur: idque etiam si mutuans accipiat ad usuram, ob *negotiationem dilationem*.

11. *Expendas, obsecro, num sint alij tituli connexi cum actione mutuandi, ex quibus accipi possit aliquid ultra sortem?* Plures sunt. Primus, ratione donationis, si vera ea interueniat; neque enim præsumenda est, nisi constet. Secundus, ratione eius quod aliàs erat debitum, modò debitum fuerit ex iustitia, non ex sola charitate. Tertius, ratione oneris mutuandi. Quartus, ratione periculi, fortis, & molestiæ, in pecunia recuperanda. Quintus ratione carentiæ pecuniæ, modò simul cum ea cesset mutuando aliquod lucrum, vel aliquod damnum impendat. Sextus, ratione fideiussionis. Septimus, ratione pœnæ conventionalis, modò non imponatur in fraudem usuræ, si moderata, & mora notabilis sit. *Quid si bona fide contractum usurarium feci?* Ratione lucri cessantis retinere potes tantum, quantum lucratus fuisses iusto contractu, modò intenderis dare omni eo meliori titulo quo potes: siue expressè talem intentionem habueris, siue virtute & implicite.